

Slovenská technická univerzita v Bratislave
Stavebná fakulta

Ing. Filip Bránický

Autoreferát dizertačnej práce

Inovácie v riadení územnoplánovacích procesov

na získanie akademického titulu „philosophiae doctor“, v skratke „PhD“.

v doktorandskom študijnom programe:

3659 Teória a konštrukcie pozemných stavieb

v študijnom odbore:

stavebníctvo

Forma štúdia:

denná

Miesto a dátum:

Bratislava dňa 16. 06. 2020

Dizertačná práca bola vykonaná na:

Slovenská technická univerzita v Bratislave, Stavebná fakulta, Katedra architektúry

Prekladateľ: **Ing. Filip Bránický**

Katedra architektúry
Stavebná fakulta STU v Bratislave
Radlinského 11
810 05 Bratislava

Školiteľ: **doc. Ing. arch. Jarmila Húsenicová, PhD.**

Katedra architektúry
Stavebná fakulta STU v Bratislave
Radlinského 11
810 05 Bratislava

Oponenti: **prof. Ing. arch. Vladimír Šimkovič, PhD.**

Ústav architektúry občianskych budov
Fakulta architektúry STU v Bratislave
Námestie slobody 19
812 45 Bratislava

doc. Ing. arch. Jana Gregorová, PhD.

Katedra architektúry
Stavebná fakulta STU v Bratislave
Radlinského 11
810 05 Bratislava

prof. Ing. arch. Hana Urbášková, PhD.

Ústav urbanizmu
Vysoké učení technické v Brně
Poříčí 273
639 00 Brno-střed, Česko

Autoreferát bol rozoslaný:

Obhajoba dizertačnej práce sa bude konať dňa o h
na

.....
prof. Ing. Stanislav Unčík, PhD.
Dekan Stavebnej fakulty

ABSTRAKT

BRÁNICKÝ, Filip: Inovácie v riadení územnoplánovacích procesov. [Dizertačná práca]. Slovenská technická univerzita v Bratislave. Stavebná fakulta; Katedra architektúry. Školiteľ: doc. Ing. arch. Jarmila Húsenicová, PhD., Bratislava: SvF STU, 2020, 159s

Dizertačná práca sa venuje problematike územnoplánovacích procesov a výstavby vo vidieckych sídlach mikroregiónu Hornej Oravy. Na základe analýzy historických, prírodných a legislatívnych činiteľov definuje základné princípy vychádzajúce z vernakulárnej architektúry pre navrhovanie a výstavbu solitérnych rodinných domov. Cieľom je príspevok k metodike obnovy hornooravských sídiel prostredníctvom zachovania identity tradičnej dediny. Súčasťou dizertačnej práce je verifikácia definovaných princípov a sociologický prieskum pre správne nastavenie mechanizmov na ovplyvňovanie kvality narušenej stavebnej kultúry v rurálnom prostredí.

Kľúčové slová: stavebná kultúra, identita sídla, vernakulárna architektúra, neovernakulárna architektúra, Orava, rodinný dom

ABSTRACT

The dissertation thesis deals with the issue of land use planning processes and construction in the rural settlements of the Upper Orava microregion. Based on the analysis of historical, natural, and legislative factors, it defines the basic principles based on vernacular architecture for the design and construction of solitary houses. The aim is to contribute to the methodology of restoration of Upper Orava settlements by preserving the identity of a traditional village. Part of the dissertation is the verification of defined principles and sociological research for the correct setting of mechanisms for influencing the quality of disturbed building culture in the rural environment.

Key words: building culture, identity of the settlement, vernacular architecture, neo-vernacular architecture, Orava, family house

OBSAH

1. ÚVOD	1
2. SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY	2
3. ZDÔVODNENIE VÝBERU TÉMY	5
4. HYPOTÉZY	5
5. CIELE PRÁCE.....	6
6. METODIKA SPRACOVANIA DIZERTAČNEJ PRÁCE	6
7. PREDPOKLADANÝ PRÍNOS PRE VEDNÝ ODBOR.....	7
8. ANALYTICKÁ ČASŤ	8
9. DEFINÍCIA ZÁKLADNÝCH PRINCÍPOV.....	16
10. VERIFIKÁCIA PRINCÍPOV A ICH APLIKÁCIA V REÁLNOH PROSTREDÍ.....	18
11. ZÁVER	24
VYBRANÝ ZOZNAM ZDROJOV	24
VÝBER PUBLIKAČNEJ ČINNOSTI AUTORA SÚVISIACI S TÉMOU PRÁCE.....	25

1. ÚVOD

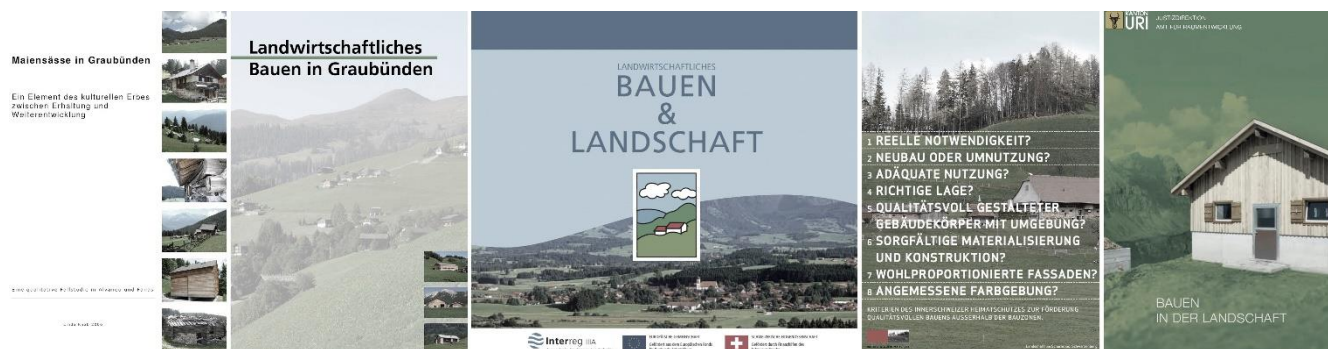
Globalizácia je dnes jedným zo silných prúdov vo všetkých odvetviach prírodných či umeleckých vied. Produkty výroby sú distribuované v európskom kontexte čoraz častejšie a efektívnejšie. Známkou chápania domu ako produktu sú identifikovateľné vo väčšej či menšej miere všade na svete. Na druhej strane stoja stavitelia, architekti, kritici a teoretici, ktorí dokážu hľadať inšpirácie z období, kedy sa architektúra tvorila bez profesionálneho prístupu obyčajnými ľuďmi. Hľadanie riešenia a rovnováhy tejto zložitej situácie môže prispieť k zlepšeniu súčasného stavu stavebnej kultúry na území mikroregiónu Hornej Oravy. Stav stavebnej kultúry je v súčasnosti narušený stavom samotnej spoločnosti. Konzumná vlna má na svedomí mnoho nevhodných vstupov stavebnej substance do prostredia, v ktorom žijeme. Najviac sa tento stav odzrkadľuje na obyčajných stavbách rodinných domov, ktorých je v prostredí najvyšší počet. Svojím umiestnením, mierkou, proporciou či materiálovým stvárnením často dokážu narušiť vzhľad celej ulice. Vysoká miera sa pripisuje zvyšovaniu energetického štandardu častokrát na úkor architektonicko-konštrukčného riešenia či remeselného prevedenia stavby. V minulosti stavitelia pristupovali k riešeniu takéhoto typu stavieb aj bez profesionálneho prístupu architekta, častokrát racionálnejšie, a vychádzali najmä z ich aktuálnych potrieb. Stavebná kultúra sa však vyvíjala kontinuálne a vznikla tak jedinečná podoba oravského archetypálneho domu. V polovici 20. storočia bol tento prirodzený proces prerušený a do jestvujúcich sídelných štruktúr boli vnášané modernistické typizované domy, ktoré zmenili celkový vzhľad oravských dedín. Neskôr, na prelome tisícročí, nová cudzorodá architektúra, prichádzajúca z rôznych kútov sveta, odzrkadľovala vplyv globalizácie a neoliberálnej ekonomiky. V súčasnosti sa stále na území Oravy produkuje veľa nevhodných domov, ktoré vychádzajú z nejasných a nelegitímnych konceptov v snahe čo najviac zažiariť. Na zvrátenie súčasného stavu je preto dôležité správne nastavenie mechanizmov na ovplyvňovanie kvality.

2. SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY

Pri vyhľadávaní informácií a referenčných príkladov sme sa zamerali na najsúčasnejšiu tvorbu architektonických diel v európskom kontexte. Na prevažne zahraničných fórach sme pátrali po rodinných domoch, ktoré ako hlavný inšpiračný zdroj považovali vernakulárnu architektúru či tradičný spôsob stavania na danom území. Z množstva zanalyzovaných stavieb sme vybrali desať reprezentantov. Všetky nesú rukopis autorov, ktorí sa touto problematikou vo svojej tvorbe zaoberajú. Z množstva realizácií vyplynulo značné rozšírenie názoru, že inšpirácie hľadať v minulosti je relevantný princíp, ktorým sa dá v súčasnosti riadiť.

Prehľad referenčných neovernakulárnych stavieb v Európskom kontexte

Vo Švajčiarsku sa tejto problematike venujú systémovo, vďaka tomu je v rôznych kantónoch vypracovaná metodika s odporúčaniami pre stavebníkov jednoduchých stavieb vo vidieckej krajine.

Švajčiarska súčasná architektúra je známa svojim vzťahom ku tradíciám a rešpektovaním vernakulárnych princípov výstavby. Je veľmi kultivovaná, často sa môže zdať nevýrazná, oplýva však výraznou ambíciou priblíženia sa kontextu a premysleným detailom. Často využívajú autentické materiály a betón. Dôležitým poznatkom bolo, že každá obec na území Švajčiarska má svoj vlastný stavebný úrad a je teda zodpovedná za to, čo sa deje v jej okolí. Dokáže k tomu zaujať presnejšie stanovisko a tiež má pružnejšiu legislatívu, v prípade zmeny či doplnku k reguláciám a nariadeniam. Mnoho obcí má vypracovanú metodiku výstavby, ktorá je verejne prístupná. Takýmto spôsobom je zabezpečený rast odbornej aj laickej verejnosti. Regulácie sa líšia od jednotlivých kantónov aj od sídel v nich. V niektorých obciach sú prísne zaregulované typy striech či materialita, v iných prípadoch sú tieto regulácie všeobecnejšie a dajú sa teda vnímať rozdielne.

Na príklade z Tirolska vidíme silu rakúskeho stavebného úradu, kedy stavba prekračuje svoju minimálnu vzdialenosť od hranice pozemku o pár centimetrov a stavebník musel roh budovy po realizácii vybúrať.

Obec	Obyv.	Ú.P.	Odporúčania týkajúce sa oravského vernakulárneho staviteľstva
Štefanov nad Oravou	680	Áno	
Trstená Nové Ústie	7405	Áno	historická pôdorysná štruktúra musí byť zachovaná, zachovať charakteristické pohľady v interiéri pamiatkového územia
Tvrdošín	9225	Áno	miestne tvaroslovie uplatniť na navrhovaných objektoch, ochrana dochovanej pôvodnej nízko podlažnej kompaktnej radovej zástavby starého Tvrdošína (urbanisticko-architektonická jedinečnosť, dokumentujúca pôvodný autentický charakter zástavby okolo námestia), v historickom jadre mesta zachovať charakter historického pôdorysu, pôvodnej zástavby, zachovať, príp. rekonštruovať objekty z pôvodnej zástavby
Nižná, Zemianska Dedina	4015	Áno	zachovať mierku stavieb a tvaroslovie regiónu, pri architektúre nepoužívať cudzie regionálne prvky
Podbiel	1283	Áno	nechať as inšpirovať tvaroslovím, racionálnosťou, relatívnou jednoduchosťou a proporčnou,
Krivá	805	Áno	zachovať mierku stavieb a tvaroslovie regiónu
Dlhá nad Oravou	1394	Áno	zachovať mierku prostredia i tvaroslovie regiónu, v materiálnom stvárnení vychádzať z regionálnych tradícií
Chlebnice	1624	Áno	zachovať tvaroslovie regiónu
Oravský Biely Potok	717	Áno	chrániť zachované drevenice ako doklad kultúrnej minulosti a zručnosti ľudových majstrov, používať miestne tvaroslovné prvky pôvodnej architektúry, rešpektovať pôvodnú urbanistickú dispozíciu s pôvodnou typickou zástavbou, s charakteristickou siluetou, zachovať tvar a sklon pôvodných jestvujúcich striech,
Habovka	1375	Áno	
Zuberec	1837	Áno	pri návrhu objektov sa nechať inšpirovať tvaroslovím, racionálnosťou, relatívnou jednoduchosťou a proporčnou vyváženosťou ľudovej architektúry
Sedliacka Dubová	519	Nedost.	
Horná Lehota	600	Zadaný	
Dolná Lehota	748	Nie	
Zábiedovo	840	-	

Tabuľka 01: Analýza jestvujúcich územných plánov obcí v mikroregióne a ich odporúčania pre zachovávanie a inšpirovanie sa vernakulárnou architektúrou.

3. ZDÔVODNENIE VÝBERU TÉMY

Charakter vidieckeho prostredia by sme mohli opísať najmä krajinou, v ktorej sa nachádza, a starostlivosťou o ňu. Do krajinného rázu vstupuje svojou činnosťou vo vysokej miere človek. To, ako ju pretvára a mení, je obrazom vyspelosti a kultúrnej úrovne, v akej sa spoločnosť a v nej človek ako jednotlivец nachádza. Tieto vstupy sú viditeľné ako na inžinierskych či verejných stavbách, tak i na tých jednoduchých, obyčajných, určených na bývanie. Práve tieto sú najobjemnejšou stavebnou substanciou rurálneho prostredia. Na vidieku vo vyspelejších krajinách je v prístupe v tvorbe do krajiny značný rozdiel v porovnaní so stavom vidieka u nás. Je to najmä vďaka nekonečnej snahe o vyvíjanie takých prostriedkov, ktoré zabráňujú nevhodným či rušivým vstupom do územia. V niektorých regiónoch sú to regulácie dané stavebným zákonom, v iných prostriedky, ktoré ovplyvňujú výstavbu väčším spôsobom. V oboch prípadoch je v takýchto krajinách stav súčasnej dediny viditeľne odlišný od stavu dediny na našom území. Môže za to okrem iných faktorov aj pretrhnutá kultúra vernakulárneho staviteľstva zapríčinená niekoľkými zmenami nášho politického systému.

4. HYPOTÉZY

Hypotéza č.1 : V minulosti sa tradičné obydlia stavali podľa nepísaných pravidiel, ktoré vychádzali z racionálnosti, účelnosti a možností regiónu. Túto empiriu je možné abstrakciou identifikovať do ucelených základných princípov.

Hypotéza č.2 : V súčasnosti sa na časti stavebnej substance tieto princípy v regióne neuplatňujú a nie sú zahrnuté v územnoplánovacích procesoch. Nepredpokladá sa ich využitie ani pri nových domoch na bývanie. Obyvatelia vernakulárnu architektúru vnímajú skôr negatívne. To spôsobuje úpadok stavebnej kultúry a stratu identity riešeného regiónu. Mladí ľudia, ktorí chcú stavať, nevedia, čo všetko v sebe skrýva vernakulárna architektúra, nerozumejú základným princípom, a preto sa ňou nechcú inšpirovať pri výstavbe nových domov. Sú ovplyvňovaní cudzorodou architektúrou, ktorú prinášajú z iných regiónov a zo zahraničia, či z katalógových rodinných domov. Majú tendenciu investovať do nového domu s použitím lacných materiálov bez odborného dohľadu architekta, čo im súčasné nastavenie územnoplánovacích procesov dovoľuje. Nerozumejú, čo im spolupráca s architektom môže poskytnúť a drvivá väčšina túto možnosť striktne odmieta.

Hypotéza č.3 : Ľudia považujú identitu hornooravského regiónu a zachovanie genia loci za dôležité aspekty pri tvorbe novej stavebnej substance, avšak sú ochotní akceptovať ovplyvňovanie výstavby iba pomocou mäkkých regulatívov, nakoľko sú stále citliví na vládne zásahy a obmedzenia do ich vlastníctva, a preto sprísňovanie územnoplánovacích procesov odmietajú.

5. CIELE PRÁCE

Základným cieľom dizertačnej práce je zachrana architektonického dedičstva mikroregiónu Hornej Oravy a identity jej obrazu. Na základe odbornej literatúry, rozhovorov s odborníkmi a pozorovania v teréne budú vyšpecifikované primárne problémy územia a nevhodné prístupy pri tvorbe solitérnej rodinnej výstavby. Súčasťou práce bude tiež vyhotovenie sociologického dotazníka, ktorý bude slúžiť na verifikáciu stanovených hypotéz a definovanie hlavných charakteristík archetypálnej formy obydlija vo vymedzenej oblasti. Následne budú definované základné princípy pri projektovaní individuálneho rodinného domu vyplývajúce z charakteristických znakov vernakulárnej architektúry hornooravského regiónu pre zlepšenie celkovej stavebnej kultúry v mikroregióne a ich následná implementácia v praxi. V závere budú optimalizované územnoplánovacie procesy s cieľom zachovania identity a genia loci tradičnej hornooravskej dediny s možnosťou ich uplatnenia pri tvorbe neovernakulárnej architektúry.

Tézy:

Analýza súčasného stavu stavebnej kultúry a identifikácia hlavných problémov v mikroregióne Horná Orava

Definícia základných princípov pri projektovaní individuálneho rodinného domu vyplývajúce z charakteristických znakov vernakulárnej architektúry pre zlepšenie celkovej stavebnej kultúry v mikroregióne

Verifikácia základných princípov vychádzajúcich z vernakulárnej architektúry formou overovacích ideových štúdií a realizovaných diel v reálnom prostredí v modelovej obci

Vplyv vernakulárnej architektúry na obyvateľov riešeného územia a miera poznania definovaných princípov

6. METODIKA SPRACOVANIA DIZERTAČNEJ PRÁCE

Analytická metóda - Začiatok dizertačnej práce sprevádzalo štúdium slovenskej a zahraničnej literatúry, ktoré súviseli s témou stavebnej kultúry, vývojom problematiky zachovania identity u nás a v zahraničí, analyzovaním historických máp a podkladov získaných prostredníctvom Krajského pamiatkového úradu. Medzi primárne informácie sme zahrnuli aj štatistické údaje, súčasnú platnú legislatívu, ktorá ovplyvňuje výstavbu v danom regióne a zber geografických údajov, ktoré priamo súvisia s vývojom stavebnej kultúry.

Empirická metóda a pozorovanie - V období 2015 – 2019 prebiehalo mapovanie oravského regiónu. Údaje, ktoré boli vnímateľné zmyslami v okamihu ich existencie, sme zaznamenali formou fotografie, rýchlej škice a zápiskov. Metóda slúžila na zhromaždenie informácií o skutočnostiach, ktoré

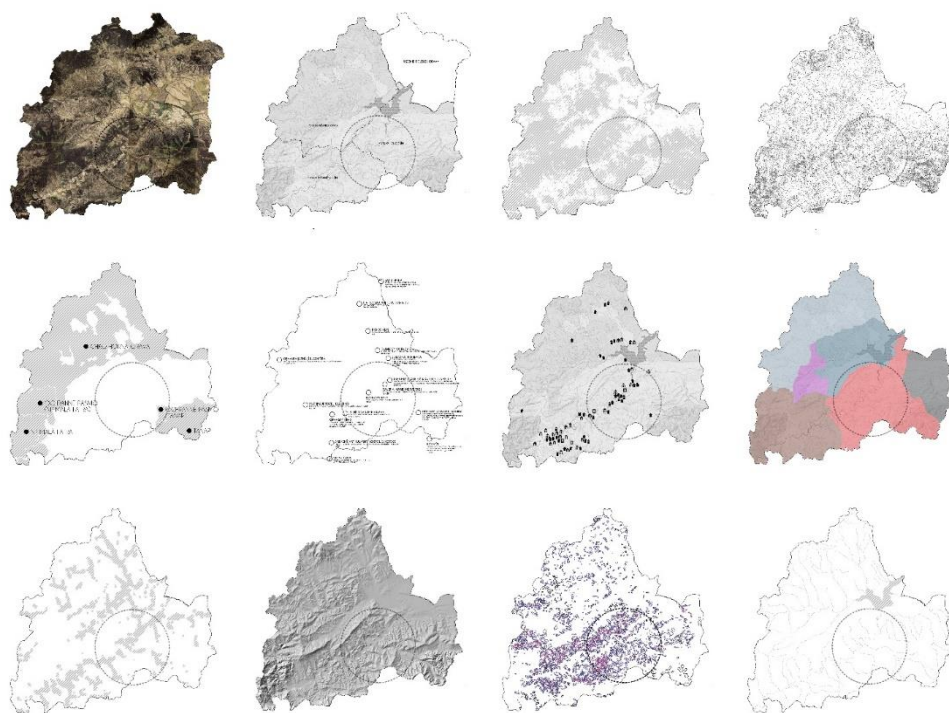
sprevádzajú súčasnú výstavbu solitérnych budov na bývanie. Zameriavali sme sa na vhodné i negatívne príklady vstupovania do stavebnej substance v rámci urbanizmu, architektúry a stavebného detailu. Pozorovali sme prevládajúce trendy výstavby rôznych období. Výjazdy sme smerovali najmä vidieckymi časťami regiónu, dedinami či mestskými zónami. **Abstrakcia** - Keďže skúmaná problematika výstavby solitérnych rodinných domov má mnoho podôb a súvislostí a jedná sa vždy o jedinečnú situáciu, bolo nutné v tejto fáze využiť metódu abstrakcie. Pri skúmaní a pozorovaní konkrétneho procesu sme sa sústredili na dôležité súvislosti a nechali sme stranou mnohotvárnosť riešení a jedinečnosť pozorovaných situácií. **Syntéza a zovšeobecnenie** - Na základe získaných informácií vyššie spomenutými metódami sme syntézou vyskúmaného dospeli k vyhodnoteniu súčasnej situácie a stanovili základné princípy, ktoré podmieňovali výstavbu v minulosti a vychádzali z vernakulárneho staviteľstva regiónu Hornej Oravy. Princípy sme následne rozpracovali do optimalizácie územnoplánovacích procesov. **Sociologický prieskum** - Sociologický prieskum bol uskutočnený, aby potvrdil či vyvrátil stanovené hypotézy a dopomohol k získaniu obrazu vedomosti o danej problematike. Na základe uskutočnených rozhovorov a štúdia odbornej literatúry k dizertačnej témy sme vypracovali otázky s ilustráciami, spracovaním ktorých sme vytvorili interaktívny typ dotazníka. Dopytovanie prebehlo formou zberu informácií založenom na využití informačnej techniky. Voľba pre tento typ vychádzala z narastajúcim počtom účastníkov sociálnych médií a elektronickej pošty. Taktiež jedným z dôvodov tejto voľby bolo rýchlejšie spracovanie získaných údajov. **Verifikácia** - Návrh a overenie základných princípov definovaných dizertačnou prácou na ideových štúdiách a realizovaných projektoch v modelovej obci.

7. PREDPOKLADANÝ PRÍNOS PRE VEDNÝ ODBOR

Predpokladaný prínos pre vedu - V rámci vedeckého prínosu možno vnímať tzv. „aplikovanú vedu“ prostredníctvom aplikácie nových teoretických a praktických poznatkov na prípadovej štúdií. Cieľom teoretických poznatkov práce bola syntéza vernakulárnej architektúry v 17 obciach mikroregiónu Horná Orava. Už na začiatku výskumu a príprav bolo zrejmé, že ide skôr o typ záchranného výskumu. Na základe kultúrno-historického vývoja prostredníctvom historických prameňov ako mapy katastru, fotografická dokumentácia a skúmaním ešte jestvujúcej vernakulárnej architektúry v sledovaných obciach mikroregiónu Horná Orava sme vytvorili a presne definovali archetyp vernakulárnej architektúry domov v mikroregióne. Upresnili sme tak jednotnú podobu ľudového domu, ktorá je základom identity oravskej dediny. Na základe toho sme vytvorili metodiku, v ktorej definujeme základné princípy, ktoré vedú pozitívne ovplyvniť formovanie neovernakulárnej architektúry s cieľom zachovať identitu oravskej dediny. V rámci najväčšieho prínosu aplikovanej vedy teda možno konštatovať aplikovateľnosť teoretického výskumu na praktickom výskume. Prípadové štúdie vytvorené s dodržaním definovaných princípov môžu zároveň slúžiť aj ako metodická príručka. **Predpokladaný prínos pre projekčnú prax** - Prínosom dizertačnej práce pre prax je snaha o aplikáciu metodiky a základných princípov v

územnoplánovacích procesoch. Metodiku je možné uplatniť aj v dnes platnej legislatíve ako tvrdé regulatívy, ktoré by striktnie zachovali tvár obcí Hornej Oravy. Jej systematizácia by sa mohla uplatniť pri čoraz viac digitalizovanom procese projektovania. Pomohlo by to predchádzať nevhodným riešeniam pri návrhu rodinných domov, ktoré by mohli obciam poškodiť. Prínosom je tiež vnesenie exaktnosti do procesu navrhovania neovernakulárnej architektúry v mikroregióne Horná Orava. Vytvorili sme hodnotiacu metodiku 6 základných princípov. Ich použitím v architektonickom a projekčnom navrhovaní rodinných domov dokážu projektanti a architekti vytvoriť neovernakulárne architektonické formy, ktoré nenarúšajú pôvodnú identitu oravskej dediny. **Predpokladaný prínos pre pedagogiku** - Predpokladaný prínos pre pedagogiku je možnosť uplatnenia pri riešení individuálnych zadaní v rámci ateliérových tvorieb s tematikou stavby v regióne či v rurálnom prostredí. Práca je zároveň aj príspevok k typológii a riešeniu moderných nárokov na bývanie v obmedzených možnostiach zachovávaní regionálnych špecifik vyplývajúcich z vernakulárnej architektúry. Vyšpecifikovanie hlavných problémov stavebnej kultúry v mikroregióne Horná Orava bude slúžiť ako podklad k prednáškam s regionálnou tematikou.

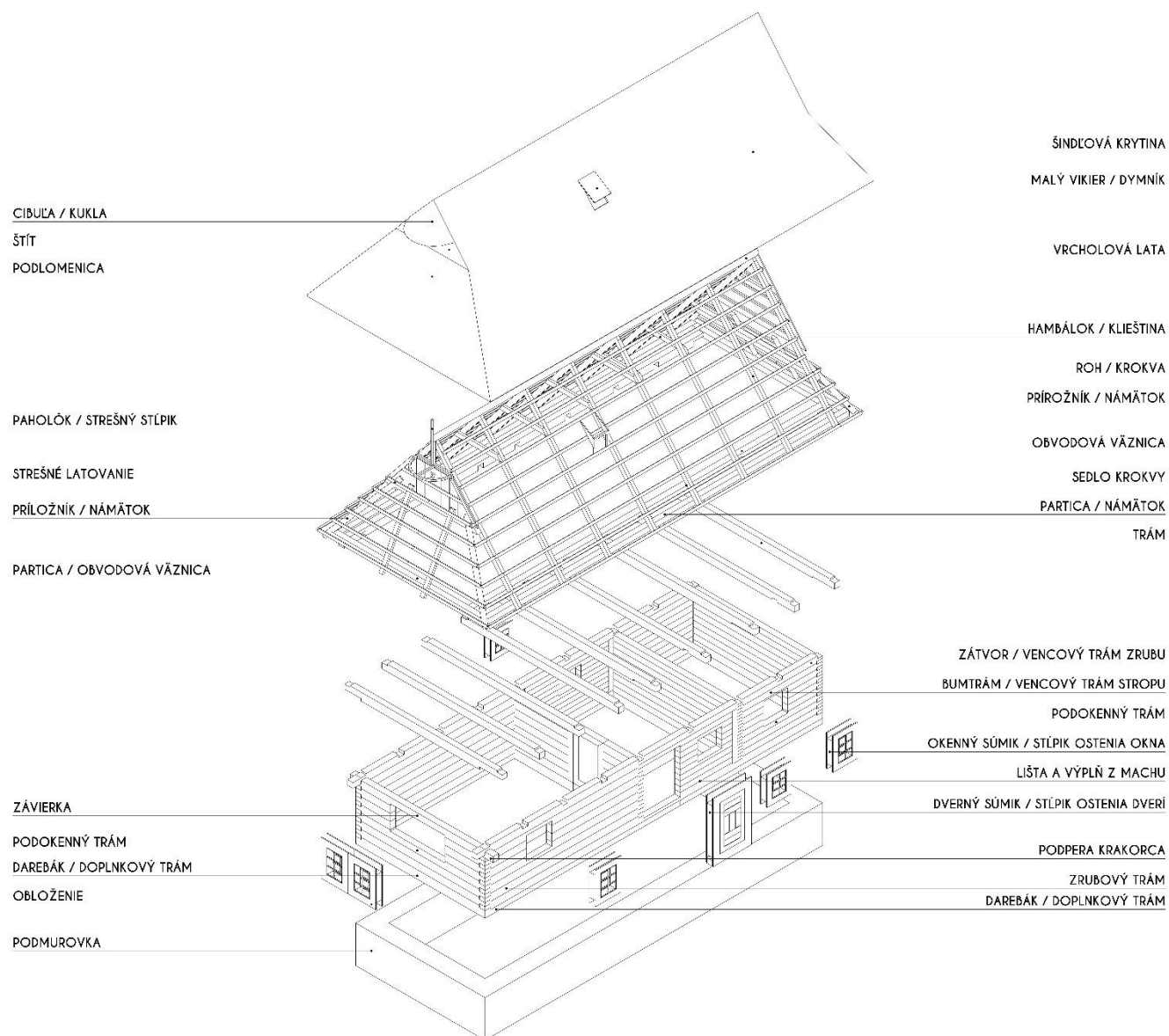
8. ANALYTICKÁ ČASŤ

História, administratívne rozdelenie, lesnatosť, chránené územia, miesta záujmu, kultúrne pamiatky, osídlenie, reliéf, svahové deformácie.

Územie	mikroregión Horná Orava
Forma usporiadania	sústredená
Dispozícia domu	štvorpriestorová (predná izba, pitvor, kuchyňa, komora)
Vstupné dvere	oblúkovitý tvar, rovný nezdobený portál
Podmurovka	z plošných kameňov s jednoduchou podstenou
Materiál zrubu	kresané drevo, bielené okolo okien a dverí
Podlaha	zemitá , dosková
Vykurovacie teleso	otvorené ohniská neskôr doplnené murovanými sporákmi, pece dvojité na spôsob kaplnky
Štít	lomený v hornej tretine, zdobený lúčovite, zakončený hálkou a dreveným stĺpikom
Strecha	strmšia
Povala	dosky stavané na truhlicu
Okná	bohato vyrezávaný rám, medzi nimi alebo vedľa drevený kríž
Hospodárska časť	ústila do úzkeho dvora s priečne alebo pozdĺžne postaveným humnom
Fotografia	

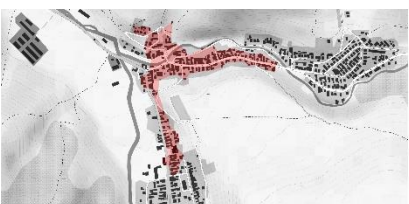
Definovanie hlavných charakteristík archetypu obydlija v riešenom území

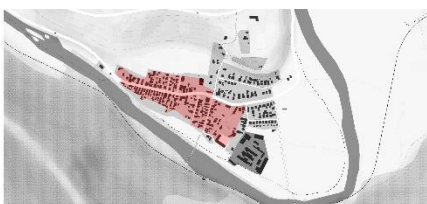
Grafické znázornenie archetypu obydľia v riešenom území. Rozmery objektu, architektonicko-konštrukčné prvky a ich terminológia boli získané digitalizáciou výkresovej dokumentácie z Krajského pamiatkového úradu Bratislava, autorom ktorých je oravský architekt a bádateľ Igor Krpelán. Typ domu sa nachádza takmer vo všetkých obciach v mikroregióne s menšími či väčšími architektonicko – konštrukčnými nuansami.

SEDLIACKA DUBOVÁ - ZÁSTAVBA PRI HRADSKÉJ

HABOVKA - ZÁSTAVBA SKUPINOVÁ CESTNÁ

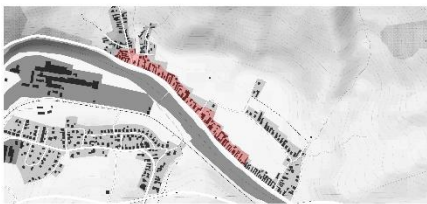
HORNÁ LEHOTA - ZÁSTAVBA PRI HRADSKÉJ

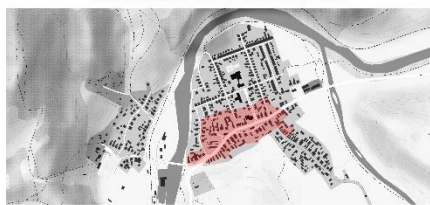
KRÁSNA HÔRKA - ZÁSTAVBA PRI HRADSKÉJ

NIZNÁ - ZÁSTAVBA PRI HRADSKÉJ

DOLNÁ LEHOTA - ZÁSTAVBA PRI HRADSKÉJ

PODBIEL - ZÁSTAVBA PRI HRADSKÉJ

DLHÁ NAD ORAVOU - ZÁSTAVBA PRI HRADSKÉJ

ZÁBIEDOVO - ZÁSTAVBA RADOVÁ POTOČNÁ

KRIVÁ - ZÁSTAVBA RADOVÁ POTOČNÁ

ZUBEREC - ZÁSTAVBA PRI HRADSKÉJ

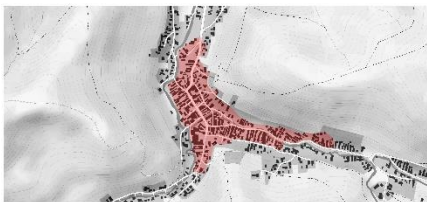
ORAVSKÝ BIELY POTOK - ZÁSTAVBA PRI HRADSKÉJ

MEDVEDZIE - ZÁSTAVBA RADOVÁ POTOČNÁ

ZEMIANSKA DEDINA - ZÁSTAVBA RADOVÁ CESTNÁ

CHLEBNICE - ZÁSTAVBA SKUPINOVÁ CESTNÁ

Analýza historických jadier z 19. storočia v komparácii so súčasným stavom sídla

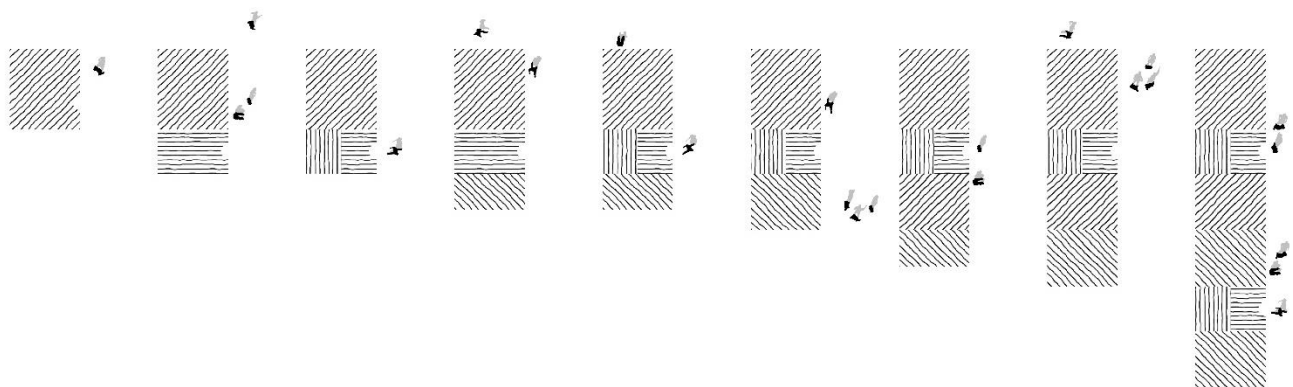

Ukážky nesprávneho zasadenia objektov do terénu.

Nevhodná orientácia rodinných domov (vyznačenie červenou farbou) v rámci zástavby ktorá nerešpektuje vernakulárny princíp zástavby Hornej Oravy kolmej na komunikáciu v modelovej obci

Tradičná urbanistická štruktúra je v dedinách jedným z nositeľov hodnôt celého regiónu. Nevhodné zásahy do takéhoto organizmu majú negatívny vplyv na vnímanie kultúrneho prostredia a pohodu človeka. Patrí tu najmä parcelácia nerešpektujúca tradičné rozdeľovanie územia, budovy veľkých mierok, cudzie tvary stavebnej substancie alebo iný typ celkovej zástavby. V obciach sú vo väčšej či menšej miere dochované objekty pôvodnej architektúry, niektoré tiež spadajú pod ochranu národného kultúrneho dedičstva. Jedná sa prevažne o individuálne stojace obytné domy, kúrie, sýpky, hospodárske objekty a drobné stavby, alebo ide o súbor objektov. Tvoria nepochybne významnú hodnotu, sú nositeľmi znakov regionálnej architektúry územia. Podmienky v riešenom území sa podpisujú na prevedení a vzhľade tradičných foriem obydli. Z pozorovania stavieb v regióne sa dá jednoznačne povedať, že vernakulárna architektúra sa k svahovitosti správa veľmi racionálne a prakticky. Podľa Igora Krpelána (1996) boli dokonca stavby situované vždy s miernym odklonom voči vrstevnici, čo umožňovalo lepšiu ochranu voči vode, ktorá vďaka tomuto riešeniu ľahšie obydlie obišla. Ak stál dom na svahu kolmo na komunikáciu, čo je na riešenom území najčastejší prípad, terénny rozdiel sa pod prednou izbou využil ako sklad. V nižšie položených častiach územia priedomie z boku chránila drevená stena pavlače, ktorá v niektorých prípadoch pokračuje aj pod predný okap, čiže v uličnom čele domu. V rámci morfológie terénu bolo v modelovej obci nájdených niekoľko realizácií solitérnych rodinných domov, kde stavebník odkopal značnú časť terénu, aby ho prispôbil projektu domu, ktorý bol navrhnutý na rovinatý pozemok. Aj jeden či dva takéto príklady môžu viesť ku generovaniu tohto racionálne nevhodného riešenia. Jednou z charakteristík vernakulárnej architektúry bola ich realizácia bez profesie architekta ako takej. Obyvatelia si stavali svoje obydli na základe empirických zručností, ktoré sa vyvíjali v čase na základe

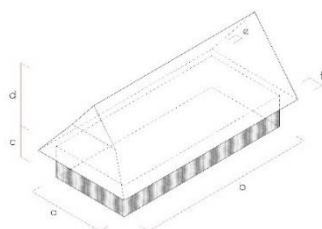

 5m
  obytná časť - predná a zadná izba
  zázemie - pitvor, čierna kuchyňa, komora

Vývoj dispozície a typologických vzťahov vernakulárnej architektúry

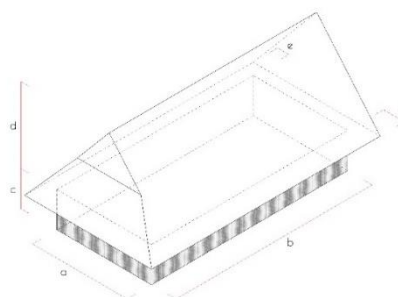
charakteru geografie a stavebnej kultúry územia. Objekty sa často líšili od dediny k dedine podľa miestneho tesára. Tvar a proporcie sú jedným z hlavných predmetov skúmania architekta a bádateľa Igora Krpelána (1996), ktorý v rámci svojho výskumu na vysokej vzorke jestvujúcich budov stanovil súvislosť ich rozmerových vzťahov a ich rozdielností na celom území oravského regiónu. Sú dané pomerom ich základných rozmerov v ich pôdorysnej, prednej a bočnej siluete vernakulárneho obydlia. Tradičné drevené oravské dediny mali najmä vďaka nim jednotný charakter. Posledné fázy drevených zrubových stavieb mali teda ustálené pravidlá, ktoré boli overené časom. Stavebníci tieto jednoducho kopírovali vo väčšej či menšej miere. Je to jeden z racionálnych princípov vernakulárnej architektúry nie len na tomto území. Nakoľko potreby obyvateľov boli rôzne, pôdorysná silueta sa skracovala alebo rástla

DOLNÁ HRANICA ROZMEROV

$AB = 1:2,3$
 $CD = 1:2,0$
 $EF = 1:2,3$

HORNÁ HRANICA ROZMEROV

$AB = 1:2,1$
 $CD = 1:2,15$
 $EF = 1:1,9$

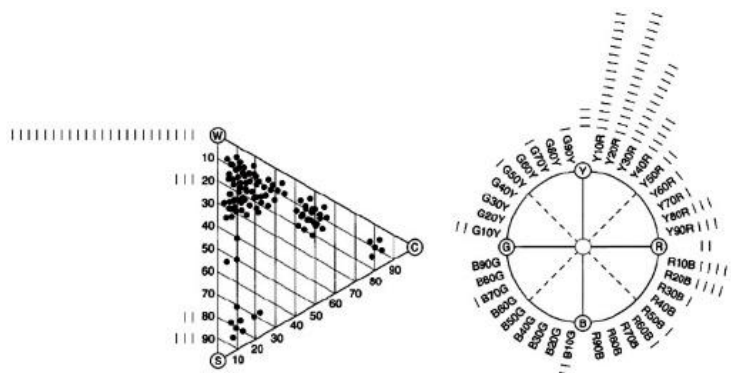
Prevládajúca pomerovosť vernakulárneho obydlia v regióne

Analýza stavebnej substance nesúcej vernakulárny charakter pôdorysnej siluety v dolnej časti modelovej obce

podľa potreby. V rámci regiónu sú tiež identifikovateľné isté nuansy v pomerovosti, ale v rámci predošlých výskumov a záverov už došlo k istým zovšeobecneniam. Éra socializmu priniesla v 20. storočí na Hornú Oravu typizované domy, ktoré sa vyznačovali štvorcovými pôdorysmi. Problémom týchto vývojovo mladších tvarov bolo ich osádzanie do jestvujúcej zástavby, kam nepatrili. Nevychádzali z tradičnej parcelácie, ani ju zmenou návrhu nerešpektovali. Dovtedy úzke pôdorysné formy otočené do dvora nahradila pôdorysná silueta, ktorá často nechávala namiesto bočnej záhrady len pás zelene na prejazd automobilov a hospodárskych vozov. Vplyv socialistickej ideológie sa vtlačil do pôdorysných štruktúr dedín tak silno, že častokrát z pôvodnej potočnej zástavby kolmo orientovaných hmôt ostalo v súčasnosti len pár. V modelovej obci sa nachádza zopár národných kultúrnych pamiatok, jeden kostol s domom smútku, opustená budova školy, jeden bytový dom a dva kultúrne domy. Zbytok stavebnej substance tvoria rodinné domy, hospodárske budovy a drobná dedinská architektúra. Analýzou pôdorysných siliet sa dajú identifikovať fragmenty vernakulárnej architektúry. Do tohto súboru som počítal aj so stavbami novšími, avšak stále nesúcimi princípy úzkeho pozdĺžneho domu. Taktiež sú vyznačené hospodárske stavby, ktoré bez výnimky vychádzajú z empirie ľudového staviteľstva a obyvatelia si ich stavali svojpomocne. Badať môžeme, že aj napriek typizovanej výstavbe rodinných domov sa za týmito nachádza pás hospodárskych objektov, ktoré si neskôr obyvatelia dostavali, i keď rodinný dom zodpovedal inej ideológii. Po spočítaní jednotlivých samostatne stojacich objektov je z

celkového počtu 379 objektov takýchto práve 208. Na druhej strane stojí architektúra zo socialistického obdobia a domy postavené po roku 1989. Takýchto je v celej obci 171. Výhodnejšia poloha v rámci morfológie terénu dovolila Dolnému Štefanovu rozvinúť sa, preto tam nájdeme typových domov podstatne viac. Z uvedeného vyplýva, že pôdorysné hodnoty si zachováva 54,88% stavieb. Je to nadpolovičná väčšina v obyčajnej obci.

Hodnotiaca schéma farebnosti NCS s vyznačením zmapovaných údajov v modelovej obci

Farby	Pred rokom 1950	1950-1990	1990-2015
Fasáda	- prirodzená farba materiálu - sivá, hnedočervená, - čierna, biela - jemné svetlé odtiene (ružová, modrá, zelená,...)	- achromatická farby - odtiene sivej - hnedá - biela	- sýte odtiene
Podnož (podmurovka, sokel)	- prirodzená farba materiálu, - biela	- odtiene sivej - hnedá - sýte odtiene (žltá, modrá, červená, zelená,...)	- sýte odtiene
Architektonické prvky, detail	- čierna, biela - sýte odtiene (žltá, modrá, červená, zelená)	- sýte odtiene (žltá, modrá, červená, zelená,...)	- sýte odtiene
Povrchová úprava			
Fasáda	- spálený olej, decht - vápenná omietka	- škrabaná - tvrdá brizolitová omietka (pridávala sa slúda, kúsky skla,...)	- lak, olej - tenkovrstvové omietky
Podnož (podmurovka, sokel)	- bez úpravy - vápenné mlieko	- tvrdá brizolitová omietka - glazovaný keramický obklad	- marmolitová omietka
Architektonické prvky, detail	- spálený olej, decht - farebné nátery	- farebné nátery	- farebné nátery

Prevládajúca farebnosť a povrchové úpravy obydli v jednotlivých obdobiach v mikroregióne

9. DEFINÍCIA ZÁKLADNÝCH PRINCÍPOV

	Odporúčania pre územnoplánovacie procesy
1.PRINCÍP PRIRODZENÉHO ZAHUSŤOVANIA SÍDLA - sídlo rozvíjať postupne, nové objekty vhodne integrovať do jestvujúcej zástavby a dedinu rozširovať na jej tesnom okraji.	- analýzou historických podkladov vymedziť pôdorysnú siluetu pôvodnej dediny v súčasnom sídle - analýzou historických podkladov vymedziť plochy zelene, ktoré nie sú vhodné na výstavbu - zachovať urbanistickú štruktúru historického jadra, do pásov zelene za jestvujúcimi budovami a obmedziť novotvary, ktoré tento pôvodný rozsah môžu narušiť - plochy pre novostavby vymedzovať s prihliadnutím na historické jadro sídla a jeho pôvodnej urbanistickej štruktúry - v územnoplánovacej dokumentácii jasne charakterizovať hlavné priestorové celky v sídle - uprednostňovať a zjednodušovať územnoplánovací proces stavebníkom, ktorý sa rozhodnú obec prirodzene zahusťovať a využiť na výstavbu nového domu parcely nachádzajúce sa v jestvujúcej zástavbe v historickom jadre obce - prednostne sa snažiť o vyrovnanie pozemkových vzťahov v historickom jadre obce
2.PRINCÍP ZACHOVANIA IDENTITY ZÁSTAVBY - v historických jadrách hornej Oravy a v ich bezprostrednom okolí stavať nové objekty kolmo na os príľahlej komunikácie	- definícia charakteristického typu zástavby historického jadra v sídle - obmedzenie výstavby, ktoré svojou mierkou nevhodne vstupuje do časti historického jadra - sprísnenie požiadaviek na dodržanie stavebnej čiary a orientácie hrebeňa strechy

	- v prelukách zachovať prevažujúci typ zástavby, ak táto nenarušuje celkový vzhľad a kompaktnosť historického jadra
	Odporúčania pre územnoplánovacie procesy
3.PRINCÍP NENARUŠENIA MORFOLÓGIE TERÉNU - nový objekt rodinného domu by sa mal prispôbiť morfológií terénu	- nepodporovať architektonické návrhy, ktoré svojim riešením značne menia morfológiu terénu stavbou oporných múrov pre vyrovnanie pozemku v záhradách a tým znehodnocujú charakter ulice
4.PRINCÍP ZACHOVANIA TVAROVÉHO POMERU V SILUETE NOVOTVARU - pri návrhu nových rodinných domov v historickom jadre zachovávať špecifickú pomerovosť ich prednej siluety	- definovanie tvarového pomeru vernakulárnej zástavby nachádzajúcej sa v historickom jadre obce - prestavby existujúcich objektov a novostavby v prelukách historických jadrách regulovať v rámci zachovávania definovaných tvarových pomerov - dodržať typ sedlovej, valbovej a pol valbovej strešnej konštrukcie so zaregulovaním maximálnej a minimálnej hranice jej sklonu
5.PRINCÍP STABILNEJ ŠÍRKY DISPOZÍCIE - v novotvaroch a dostavbách v rámci pôvodného historického jadra zachovávať špecifický a kompaktný tvar pôdorysnej siluety	- pre prestavbách a dostavbách v historickom jadre uplatňovať kompaktný pozdĺžny tvar pôdorysnej siluety - vymedziť maximálnu šírku nového objektu v priečnom smere tak aby šírka vzniknutej bočnej záhrady bola totožná alebo väčšia ako výškou strešnej roviny nového objektu od úrovne terénu.
6.PRINCÍP ZACHOVANIA IDENTITY FAREBNOSTI A POVRCHOVÝCH ÚPRAV - zachovanie homogénneho vzhľadu vonkajších povrchových úprav obalu domu v historickom jadre obce	- analýza prevládajúcej farebnosti a povrchových úprav na danom území - docieľiť homogénny vzhľad fasády objektu, reguláciou použitia najviac troch rôznych materiálov v rámci obalu objektu - reguláciami zabezpečiť vhodnú voľbu farebnosti a povrchovej úpravy pre zachovanie identity obce

10. VERIFIKÁCIA PRINCÍPOV A ICH APLIKÁCIA V REÁLNOH PROSTREDÍ

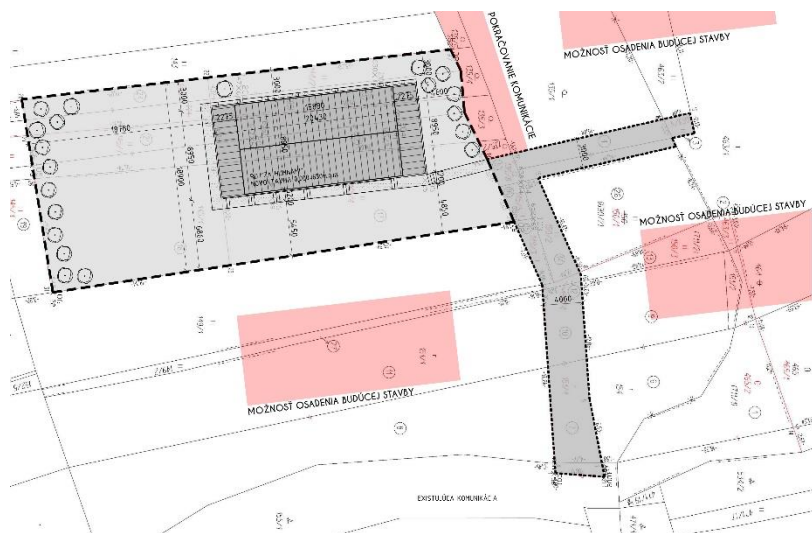

Ideovými štúdiami sú znázornené možnosti uplatnenia neovernakulárnej výstavby v dolnej časti modelovej obce

V procese riešenia dizertačnej práce sme vypracovali niekoľko prípadových štúdií v rámci zastaveného územia v modelovej obci. Overovali sme možnosti aplikovania základných princípov do jestvujúceho sídelného útvaru. Na obrázku môžeme vidieť, že aj napriek pomerne hustej zástavbe sa v sídle stále nachádzajú miesta pre plnohodnotné bývanie. Všetky ideové štúdie boli vypracované v rámci súčasnej legislatívy. Dodržiavaním stavebnej čiary, uplatnením vhodnej orientácie domu kolmo na komunikáciu a zvolením vhodného tvaru pôdorysu sa obec takto postupne doplnila neovernakulárnymi stavebnými rezidenčnými objektami. Tri príklady vzniknutých diel v modelovej obci dokazujú uplatnenie princípu situovania novej rezidenčnej výstavby.

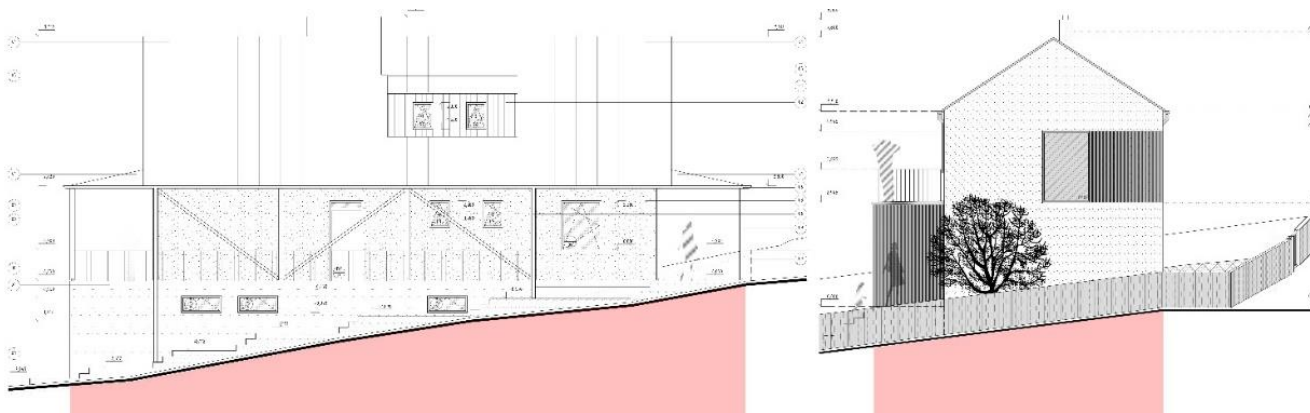

Situovanie realizovaných novostavieb v rámci modelovej obce

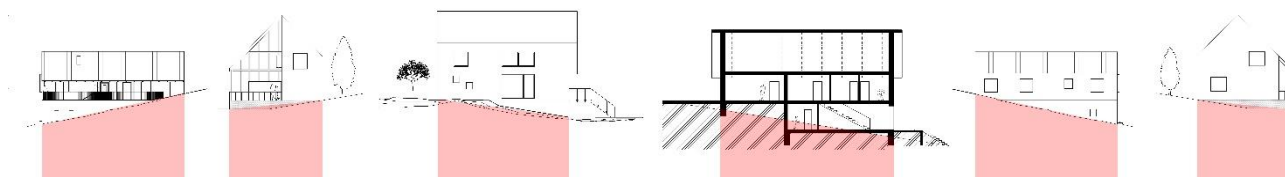

Aplikovanie princípu v realizovaných objektoch neovernakulárnej architektúry.

Na príklade ideových štúdií vidíme vhodné osadenie objektu vo svahu s rôznymi sklonmi v modelovej obci. V niektorých bola využitá možnosť čiastočného podpivničenia slúžiaceho na sklady či garážovanie. Objekty boli osadené v kolmom alebo rovnobežnom smere s vrstevnicami. Minimalizácia odkopu časovo a finančne zvýhodňuje stavebníka, ktorý sa rozhodne postaviť novostavbu v takýchto náročných podmienkach, ktoré sú ale pre mikroregión príznačné. V modelovej obci boli všetky realizácie uskutočnené v svahovitých podmienkach. Vypracované návrhy brali do úvahy princíp prispôsobenia

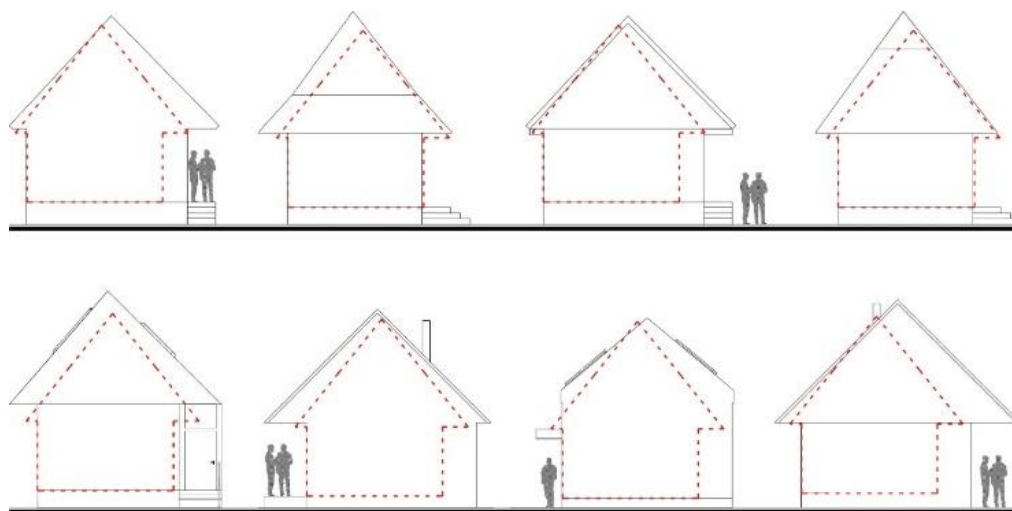

Uplatnenia princípu prispôsobenia objektu morfológií terénu na realizovaných dielach

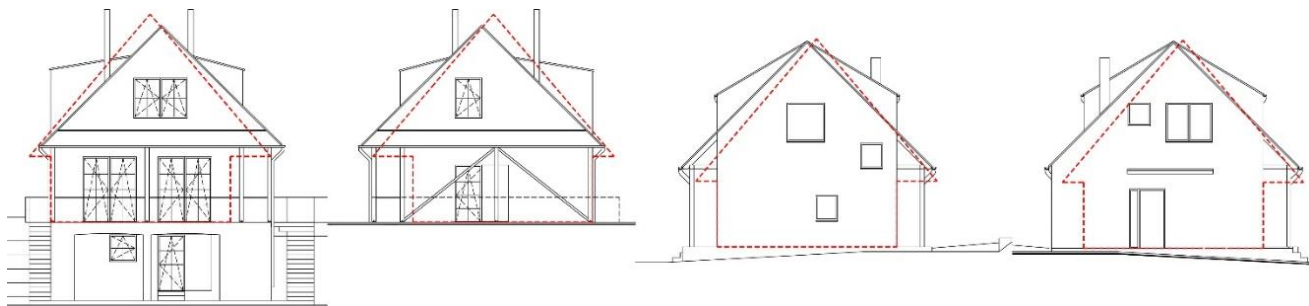

Obrázok 62: Ideové štúdie znázorňujúce možnosť uplatnenia princípu prispôsobenia objektu morfológii terénu (Zdroj: Archív autora)

nového objektu terénu. I keď pri niektorých stavebníkoch bola požiadavka podpivničenia, toto bolo realizované tak, aby došlo k čo najnižšiemu zásahu do pôvodnej morfológie. Náročnejšie zakladanie, ktoré v takýchto prípadoch vzniklo, bolo na základe vysvetlenia stavebníkom akceptované, a tak objekty vo svojom prostredí pôsobia nerušivo. V otázke zo sociologického dotazníka sme si overili, ako by verejnosť postupovala v svahovitom teréne. Najviac respondentov, až 70%, by odporučili realizovať stavbu iba s minimálnymi zásahmi do svahu. Značí to o pomerne vysokom racionálnom zmýšľaní verejnosti. Objavili sa však respondenti, ktorí by morfológiu terénu značne narušili. Je dôležité, aby návrh prešiel rukami odborníka, ktorý by ho vedel poupraviť, resp. vysvetliť, v čom je takéto premýšľanie nevýhodné. Značná časová a finančná záťaž odvozom zeminy či postavením oporného múra by stavebníkov nakoniec dostihla. Nehovoriac o tom, že aj jedno takéto nesprávne riešenie dokáže narušiť prostredie nielen vizuálne, častokrát sa aj zhoršia technické parametre podlažia a zvýšia sa náklady na údržbu. Taktiež vzniká vysoké riziko poruchy v rôznych miestach staveniska a narušenie prirodzeného odtoku vody zo svahu. Iba 6% respondentov by odporučilo takýto pozemok na svahu predať a kúpiť si

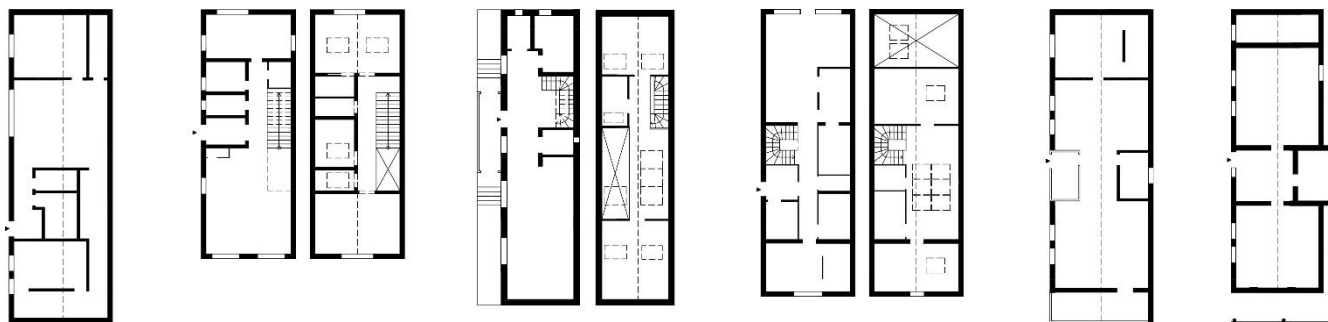

Ideové štúdie v komparácii s vernakulárnym pomerom proporcie štítovej steny

Uplatnenie princípu zachovania archetypálneho pomeru na realizovaných dielach

nejaký na rovine. Proporcía archetypu pomeru strán štítovej steny bola verifikovaná na niekoľkých ideových štúdiách prízemných objektov, alebo objektov, ktoré majú prízemie a obytné podkrovie. Vychádzali sme z dolnej hranice pomeru a objekty v rámci legislatívne platných pravidiel v menšej alebo väčšej miere zväčšovali svoj objem. Drobné výchyľky z presných rozmerov zabezpečia tak ako v minulosti diferentný charakter ulice v udržateľnej miere. Uplatniteľnosť tohto princípu sme si overili aj na realizovaných objektoch. Tu ako podklad slúžila horná hranica rozmeru pomerov vzhľadom k náročnejším požiadavkám stavebníka. Objekty prešli stavebným konaním a sú v procese realizácie. Otázkou v sociologickom dotazníku sme sledovali vnímanie archetypálnej proporcie verejnosťou. Najviac respondentov (38%) by si vybralo dom č. 2. Táto možnosť ako jediná zodpovedá vhodnému pomeru archetypu vychádzajúceho z vernakulárnej architektúry v regióne. Ostatné možnosti mali tento pomer deformovaný v zvislom, v horizontálnom, alebo v oboch smeroch zároveň. 62% respondentov by volilo pomer štítovej steny, ktorá je v rámci vernakulárnej architektúry územia pomerovo nevhodná. Navyše 44,5% respondentov by podľa výberu nemali takmer žiadnu záhradu vedľa domu, možný by bol iba prejazd do zadnej časti záhrady. Z výsledkov vyplýva, že do voľby návrhu by mal vo fáze projektovania zasiahnuť architekt, ktorý by voľbu usmernil tak, aby sa pomerovo nevhodné riešenie negenerovalo aj do ďalších novostavieb v okolí. Najmenej respondentov (17,5%) by si vybralo dom č. 1, ktorý pôsobil

Znázornenie vernakulárneho princípu usporiadania dispozície na ideových štúdiách

najmenším objemom. Z výsledku je teda zrejmé, že pomerne väčšia časť respondentov nevníma archetyp vernakulárnej architektúry pozitívne a nezvolila by si ho na svoje budúce bývanie. Na niekoľkých ideových štúdiách sme si overili uplatniteľnosť vernakulárneho usporiadania miestností v objekte. Nakoľko súčasný štandard sa najmä v tomto ohľade značne posúva, prichádza do návrhu pomerne veľké množstvo kompromisov. S istotou však môžeme povedať, že princíp kompaktnej dispozície úzkeho domu je uplatniteľný aj v súčasnosti. Takéto riešenie vyhovuje najmä miestam v prielukách, kde sú priestorové možnosti obmedzené. Typ dispozície úzkeho pozdĺžneho domu je však jasným riešením v historických jadrách pre zachovanie identity a zamedzenie nevhodných objemových štruktúr.

Uplatnenie princípu kompaktnej dispozície na realizovanom diele

Aplikácia rôznej materiality na fasádach neovernakulárnej architektúry

V ideových štúdiách sme znázornili, ako pôsobia rôzne materiály na neovernakulárnych objektoch, ktoré sú mierkou, tvarom a proporciou totožné s tradičným oravským obydľím. Mierne odchýlky s exaktným tvaroslovím sú spôsobené technologickým prevedením uplatneného materiálu. Dbali sme tiež na to, aby objekty pôsobili homogénne, tak ako to bývalo aj v minulosti. Nebolo potrebné komponovať rôzne farebné variácie, keďže je mierka domu primeraná. Takýmto spôsobom je možné zachovať inakosť uličného pohľadu a zároveň ho istým spôsobom zjednotiť.

Uplatnenie brizolitovej omietky v realizovaných dielach, ktorá je aplikovaná homogénne na celý objekt bez ďalších kompozičných prvkov

11. ZÁVER

Cieľom dizertačnej práce bolo na základe zistených poznatkov z odbornej literatúry a syntézy analýz činiteľov, ktoré môžu vstupovať do návrhu solitérneho rodinného domu v mikroregióne Hornej Oravy, zdefinovať základné princípy vychádzajúce z vernakulárneho staviteľstva na danom území. Na základe získaných údajov by sa mali následne optimalizovať odporúčania pre územnoplánovacie procesy, aby sa zabezpečilo zvýšenie stavebnej kultúry na danom území. V rámci dizertačnej práce vzniklo množstvo ideových štúdií, na ktorých sme si overovali uplatniteľnosť princípov a v modelovej obci boli realizované tri diela, ktoré vznikli na základe stanovenej teórie. Napriek čiastočnému potvrdeniu hypotéz uplatnenia princípov väčšina respondentov reagovala pozitívne pri pohľade na kompletný návrh rodinného domu, ktorý tieto princípy v sebe nesie. V konečnom dôsledku sa dá predpokladať, že vznik metodickej príručky s odporúčaniami ako stavať v mikroregióne Hornej Oravy je v súčasnosti vhodný spôsob uplatnenia mäkkých regulácií. Takýmto spôsobom vieme zabezpečiť čiastočné zlepšenie stavebnej kultúry na riešenom území.

VYBRANÝ ZOZNAM ZDROJOV

ČAPLOVIČ, Pavol. 1977. *Čaro kresaného dreva. Ľudová architektúra Oravy*. Martin: Osveta, 1977.

FROLEC, Václav. 1981. *Lidová stavební kultura*. Brno: Blok, 1981.

KRPELÁN, Igor. 1996. In: *Pokračovanie rodu: využitie objektov ľudovej architektúry a súvisiace úpravy*. Banská Bystrica: Spolok architektov Slovenska, 1996

LENCLOS, J.-P., LENCLOS, D. 1995. *Les couleurs de l'Europe. Geographie de la couleur*. Paris: Publications du moniteur, 1995.

MENCL, Václav. 1980. *Lidová architektura v Československu*. Praha: Academia Praha. 1980.

MINTALOVÁ, Zora. 1998. *Orava*. In: Kol. autorov: *Ľudová architektúra a urbanizmus vidieckych sídiel na Slovensku*. Bratislava: Academic Electronic Press, 1998. ISBN 80-88880-23-8, 360 strán

ZEMKO, Ján; ZEMKOVÁ, Anna. In: *Kultúra bývania na Slovensku*. Martin: Osveta, 1982. ISBN 70-008-82

VÝBER PUBLIKAČNEJ ČINNOSTI AUTORA SÚVISIACI S TÉMOU PRÁCE

Odborné knižné publikácie v iných zahraničných vydavateľstvách a domácich vydavateľstvách

RUHIG, R. – BRÁNICKÝ, F. – KIABOVÁ, E. – PILAŘ, P. – KUBIŠOVÁ, M. – NÁDASKÁ, Z. *Rodinný dom 2021*. Bratislava: Pre-um, 2017. 90s. ISBN 978-80-972192-9-1.

BRÁNICKÝ, Filip - KIABOVÁ, Ema [Kiabová, Ema] - RUHIG, Roman - PAŇÁKOVÁ, Beáta - BOJDOVÁ, Zuzana. **Archtrip 2016**. 1. vyd. Bratislava : Pre-um, 2016. 70 s. ISBN 978-80-972192-77.

BRÁNICKÝ, Filip - KIABOVÁ, Ema [Kiabová, Ema] - RUHIG, Roman - PAŇÁK, Pavol - DOHŇANSKÁ, Zuzana - ŠIMKOVIČOVÁ, Vladimíra. **Archtrip 2017**. 1. vyd. Bratislava : Pre-um, 2017. 115 s. ISBN 978-80-89954-00-1.

BRÁNICKÝ, Filip - RUHIG, Roman - RUHIGOVÁ, Ema [Kiabová, Ema] - NADDOUROVÁ, Nora - POLIAK, Martin - TOPILIN, Alexander - VARGIC, Lukáš - PAŇÁK, Pavel. **Archtrip 2018**. 1. vyd. Piešťany : Pre-um, 2019. 119 s. ISBN 978-80-89954-03-2.

Články v domácich vydavateľstvách

BRÁNICKÝ, Filip. Regionalizmus a jeho vplyv na tvorbu vo vidieckom prostredí. In *Kultúrny kyslík [elektronický zdroj]*. Roč. 5, č. 4A (2018), online, s. 8-10. ISSN 1339-6919.

Články v zahraničí

BRÁNICKÝ, Filip. Inšpirácie tradíciou v prípadovej štúdii rodinného domu v regióne Orava. In *Architecture in Perspective 2018 : sborník příspěvků z mezinárodní konference. Ostrava, ČR, 29. - 30. 11. 2018* = Architektura v perspektivě 2018. Ostrava : Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 2018, S. 161-163. ISBN 978-80-248-4236-3.

BRÁNICKÝ, Filip - HÚSENICOVÁ, Jarmila. Transformation of disposition-operational principles in internal areas of the vernacular architecture into the contemporary standards based on analogical method. In *ATF 2018 [elektronický zdroj] : book of proceedings from 6th International Conference on Building Physics*

and Applied Technology in Architecture and Building Structures. 11-13 October 2018, Leuven, Belgium. 1. vyd. Leuven : Katholieke Universiteit Leuven, 2018, USB kľúč, s. 27-34. ISBN 978-909-031-441-9.

Články doma

BRÁNICKÝ, Filip. Inšpirácia oravskou tradíciou. In *Advances in Architectural, Civil and Environmental Engineering [elektronický zdroj] : 26th Annual PhD Student Conference on Architecture and Construction Engineering, Building Materials, Structural Engineering, Water and Environmental Engineering, Transportation Engineering, Surveying, Geodesy, and Applied Mathematics. 26. October 2016, Bratislava. 1. vyd. Bratislava : Slovenská technická univerzita v Bratislave, 2016, CD-ROM, s. 455-462. ISBN 978-80-227-4645-8.*

BRÁNICKÝ, Filip. Príspevok ku stavebnej kultúre v regióne Orava - inšpirácia tradíciou. In *Advances in Architectural, Civil and Environmental Engineering [elektronický zdroj] : 27th Annual PhD Student Conference on Applied Mathematics, Applied Mechanics, Geodesy and Cartography, Landscaping, Building Technology, Theory and Structures of Buildings, Theory and Structures of Civil Engineering Works, Theory and Environmental Technology of Buildings, Water Resources Engineering. 25. October 2017, Bratislava, Slovakia. 1. vyd. Bratislava : Spektrum STU, 2017, CD-ROM, s. 388-404. ISBN 978-80-227-4751-6.*

BRÁNICKÝ, Filip - HÚSENICOVÁ, Jarmila. Contribution to balanced territorial development of villages in Slovak republic. In *Rural Buildings in European Regions RUBER 2019. Architectura - Construction - Technology - Safety - Logistics / Vidiecke stavby v európskych regiónoch RUBER 2019. Architektúra - konštrukcie - technológie - bezpečnosť - logistika [elektronický zdroj] [elektronický zdroj] : Zborník recenzovaných vedeckých prác/Anthology of reviewed scientific papers. 10 September 2019. Nitra, Slovakia. 1. vyd. Nitra, Slovakia : Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 2019, online, s. 6-11. ISBN 978-80-552-2068-0.*

Výber zverejnených výstupov v oblasti umeleckej a architektonickej činnosti autora súvisiaci s témou práce

Archtrip 2017; Galéria architektúry SAS, Ballasov palác / BRÁNICKÝ, Filip (1989), Slovenská technická univ. v Bratislave, Stavebná fakulta, Katedra architektúry; Kategória: ZYY; Výstup umeleckej činnosti: Autorský výstup; Druh výstupu: Podujatie;
Názov: Archtrip 2017 (16. 5. - 18. 5. 2018 : Bratislava, Slovenská republika);

Archtrip 2016; Galéria architektúry SAS, Ballasov palác / BRÁNICKÝ, Filip (1989), Slovenská technická univ. v Bratislave, Stavebná fakulta, Katedra architektúry; Kategória: ZYY; Výstup umeleckej činnosti: Autorský výstup; Druh výstupu: Podujatie;

Názov: Archtrip 2016 (3. 4. - 7. 4. 2017 : Bratislava, Slovenská republika);

Rodinný dom 2018; Výstavný priestor Stavebná fakulta STU / BRÁNICKÝ, Filip (1989), Slovenská technická univ. v Bratislave, Stavebná fakulta, Katedra architektúry; Kategória: YXV; Výstup umeleckej činnosti: Autorský výstup; Druh výstupu: Podujatie;

Názov: Rodinný dom 2018 (18. 02. 2019 - 02. 03. 2019) : Bratislava, Slovenská republika;

Cesta za architektúrou Nemecko_Švajčiarsko_Francúzsko_Luxembursko; Výstavný priestor Stavebná fakulta STU / BRÁNICKÝ, Filip (1989), Slovenská technická univ. v Bratislave, Stavebná fakulta, Katedra architektúry; Kategória: YYV; Výstup umeleckej činnosti: Autorský výstup; Druh výstupu: Podujatie;

Názov: Cesta za architektúrou Nemecko_Švajčiarsko_Francúzsko_Luxembursko (03.-11.10.2019 : Bratislava, Slovenská republika);

Súkromný investor / BRÁNICKÝ, Filip (1989), Slovenská technická univ. v Bratislave, Stavebná fakulta, Katedra architektúry; Kategória: XXV; Výstup umeleckej činnosti: Autorský výstup; Druh výstupu: Dielo;

Názov: Dom K, Štefanov nad Oravou;

Súkromný investor / BRÁNICKÝ, Filip (1989), Slovenská technická univ. v Bratislave, Stavebná fakulta, Katedra architektúry; Kategória: XXV; Výstup umeleckej činnosti: Autorský výstup; Druh výstupu: Dielo;

Názov: Dom A, Štefanov nad Oravou;

Súkromný investor / BRÁNICKÝ, Filip (1989), Slovenská technická univ. v Bratislave, Stavebná fakulta, Katedra architektúry; Kategória: XXV; Výstup umeleckej činnosti: Autorský výstup; Druh výstupu: Dielo;

Názov: Rodinný dom "Za humnami", Štefanov nad Oravou;